

Yttrande från Folkhögskolornas studeranderättsliga råd

Sammanfattning

En tidigare deltagare vid Fellingsbro folkhögskola har via ombud inkommit med en anmälan till Folkhögskolornas studeranderättsliga råd (FSR). Anmälan rör främst folkhögskolans beslut om avskiljning av deltagaren.

Avskiljandet beslutades av rektor den 30 januari 2024, på grund av misstankar om drogmissbruk och hög frånvaro. Beslutet har överklagats till områdeschefen för utbildning och arbetsmarknad vid Region Örebro län samt vidare till regionala tillväxtnämndens ordförande.

Anmälarens redogörelse

Anmälaren motsätter sig Fellingsbro folkhögskolas beslut om avskiljning och anser att det har fattats på felaktiga grunder. Anmälaren menar att anklagelserna om misstänkt drogmissbruk är ogrundade. Hen medger att hen uppmanades att genomgå ett drogtest på skolan, men på grund av sin hälsa kunde inte ett urinprov lämnas vid det aktuella tillfället. När testet senare genomfördes hos Socialtjänsten visade det inga spår av droger. Trots detta kvarstod misstankarna från skolans sida, något anmälaren anser vara orättvist. Hen upplever att skolan har agerat förhastat i sitt beslut om avskiljning utan att ta hänsyn till resultaten från drogtestet eller hens egna förklaringar.

Hen uppger att under sin tid på folkhögskolan har hen haft stora hälsoproblem som påverkade studieförmågan samt att hens medicinering för ADHD inte fungerat som den skulle. Detta ledde till att hen vid flera tillfällen varit frånvarande från undervisningen och att han ibland framstått som förvirrad och ofokuserad. Anmälaren betonar att skolan var medveten om hens medicinska situation och att hen var i behov av särskilt stöd, men att skolan inte var tillräckligt lyhörd för hens behov eller erbjöd tillräckliga anpassningar för att hen skulle kunna fullfölja sina studier. Anmälaren hävdar också att skolan inte på ett tillräckligt tydligt sätt informerade honom om vilka konsekvenser hans frånvaro skulle få för hans studieresultat.

Slutligen menar anmälaren och hens ombud att skolan brustit i kommunikationen när det gäller överklagningsprocessen och hanteringen av hens avskiljning. Hen upplever att hen inte fått tillräcklig information om sina rättigheter att överklaga beslutet. Ombudet påpekar att rektor i sitt beslut hänvisar till skolans hemsida, och menar att en länk inte kan anses tillgängligt för en person med den typ av funktionsnedsättningar som anmälaren har.

Folkhögskolans redogörelse

Fellingsbro folkhögskola beskriver att deltagaren började sin utbildning på allmän kurs höstterminen 2023 och att hen tidigt uppvisade stora behov av stöd och anpassningar. Under de första veckorna visade anmälaren tecken på förvirring och upplevdes ofta som frånvarande, något som noterades av både personal och deltagare. Skolan uppger att hen pratade mycket om sin medicinering, särskilt gällande smärtlindring och ADHD-mediciner, vilket ledde till oro bland andra deltagare. Regelbundna samtal hölls med anmälaren för att hantera detta, och skolan satte in flera stödåtgärder för att hjälpa hen klara sina studier, inklusive hjälpmedelsprogram, särskilda studieplatser och stöd från specialpedagog och assistenter.

I november uppträdde hen extra förvirrat vid flera tillfällen, vilket ledde till att skolan beslutade att genomföra ett drogtest. anmälaren lyckades inte lämna urinprov på skolan och fick istället göra testet hos Socialtjänsten några dagar senare, vilket inte visade några spår av droger. Skolan fortsatte dock att vara oroad över anmälares tillstånd och bristande närvaro, särskilt eftersom hen själv medgav att medicineringen inte fungerade som den skulle. Frånvaron fortsatte under hela höstterminen och uppgick till slut till 39 procent för hela terminen.

Efter att anmälaren efter jullovet fortsatt att ha hög frånvaro och inte uppnått några studieresultat, fattade skolans rektor beslut om avskiljning den 30 januari 2024. Rektor meddelade beslutet muntligt, och därefter skickades ett skriftligt besked till anmälaren. Skolan erbjöd anmälaren och hens ombud flera möjligheter till samtal i samband med att överklagades ärendet till styrelsen. Inget av dessa möten genomfördes då anmälaren och ombudet antingen uteblev eller lämnade återbud.

Anmälares synpunkter på folkhögskolans redogörelse

Anmälares och hns ombud har inga kommentarer utöver det som redan sagts i anmälan.

Folkhögskolans studeranderätt

I sin handlingsplan gällande alkohol och droger beskriver Fellingsbro folkhögskola sin nolltolerans mot droger och alkohol samt sina rutiner vid misstanke om droganvändning. Här framkommer att det inte är *”tillåtet att inneha, sälja, medverka till försäljning eller använda droger. Det är inte heller tillåtet att vistas på folkhögskolan och folkhögskolans område i ett tillstånd där man är berusad/drogpåverkad”*. Vidare framgår att brott mot handlingsplanen kan leda till avstängning eller avskiljning. Det betonas att arbetsgången kan variera och vara individuell, men det finns en grundprincip som beskrivs. Sist i dokumentet finns en beskrivning av hur och till vilka instanser en deltagare kan överklaga beslutet.

Folkhögskolans rutiner vid frånvaro beskriver hur skolan hanterar hög frånvaro och informerar om dess konsekvenser för studieresultat och behörighet. Här framgår att 20 procent frånvaro normalt leder till att kursen inte är fullgjord. Om deltagaren kan uppvisa läkarintyg eller liknande kan frånvaro upp till 25 procent godkännas. Det framkommer också att hög frånvaro kan påverka huruvida deltagaren blir antagen till kommande läsår. Det är mentor som ansvarar för kontakter med kursdeltagaren vid hög frånvaro. Efter 3-4 veckors frånvaro om över 15 procent ska mentorn kontakta stödteamet som då tar fram en handlingsplan för deltagaren. Biträdande rektor är då ansvarig för att informera deltagaren om konsekvenser vid hög och långvarig frånvaro.

Handlingsplanen för förstärkningsbidrag beskriver övergripande hur skolan arbetar med stöd till deltagare i behov av detta. Det är dock inte tydligt hur planeringen av den enskilde deltagarens stödåtgärder går till. Inte heller den studieplan som upprättats för deltagaren anger vilka stödåtgärder som planerats.

Studeranderättslig standard beskriver skolans skyldigheter och deltagarnas rättigheter, inklusive rutiner för disciplinära åtgärder som avskiljning vid regelbrott eller hög frånvaro. Det fastställer också att drog- och alkoholbruk på skolans område är skäl för avskiljning.

Bedömning

FSR ska i första hand bedöma hur ärendet har hanterats utifrån Fellingsbros folkhögskolans studeranderätt. Därutöver kommer FSR att lämna övriga synpunkter på folkhögskolans hantering av ärendet och det studeranderättsliga regelverket i relevanta delar.

Hantering av ärendet

Anmälan avser i första hand avskiljningen, men anmälaren och hans ombud har även kritiserat skolan för att inte ge tillräckligt med stöd i undervisningen. De menar också att skolan varit otydlig i sin kommunikation kring åtgärder vid hög frånvaro samt hur anmälaren kan överklaga rektors beslut.

Folkhögskolornas studeranderättsliga råd bedömer att Fellingsbro folkhögskola har följt sina rutiner i samband med misstanke om drogmissbruk. Dock innebär skrivningen om att arbetsgången ska anpassas och vara individuell, att det är svårt att avgöra om åtgärderna är proportionerliga. Det är också svårt för skolan att ge tydlig information till deltagare om rutinen när den kan anpassas utifrån skäl som inte heller beskrivs.

När det gäller anmälares höga frånvaro har skolan i samband med beslutet om avskiljningen, informerat deltagaren om hans närvaro/frånvaro. Det finns däremot ingen redovisning av de åtgärder som enligt rutinen borde ha genomförts. Mentorn borde ha kallat in stödteamet, som i sin tur borde gjort en kartläggning och därefter upprättat en handlingsplan. Det finns i skolans redogörelse ingen beskrivning av att så har skett.

Skolan har enligt rektor erbjudit omfattande stödinsatser, inklusive en individuell studieplan, anpassade studieuppgifter, men återigen finns ingen skriftlig redovisning riktad till deltagaren kring detta. Det är därför oklart om deltagaren har fått det stöd som rektor anger i sin redovisning till Folkhögskolornas studeranderättsliga råd.

Folkhögskolans studeranderättsliga ordning

Utöver de brister som beskrivs ovan vill Folkhögskolornas studeranderättsliga råd påpeka att det dokument som kallas ”Studeranderättslig standard för Fellingsbro folkhögskola” i sin helhet är svårt att orientera sig i. Innehållet är relativt omfattande och berör allt från statens syften med folkbildningen till en rekommendation om

att deltagare som bor på internatet bör ha en hemförsäkring. En hel del av informationen passar bättre under rubriken ”Om oss” på skolans hemsida, och annat är information som är viktig framför allt i samband med antagning och kursstart. Samma information finns under separata länkar på hemsidan, men även detta blir svåröverskådligt då områdena inte verkar vara organiserade i någon särskild ordning.

FSR vill påminna om att det i de fall deltagaren nämner en upplevelse av diskriminering är viktigt att skolan även hanterar detta med utgångspunkt i utbildningsanordnarens ansvar enligt diskrimineringslagen och de riktlinjer för detta som finns vid skolan.

Rekommendationer

FSR rekommenderar Fellingsbro folkhögskola att:

- Säkerställa att alla deltagare med särskilda behov får en väl genomarbetad stödplan, som dokumenteras och följs upp regelbundet. Tydliggör också i handlingsplanen för förstärkningsbidrag hur planeringen av särskilt stöd för deltagaren går till.
- Följa de rutiner som finns vid hög frånvaro, och se till att deltagare med hög frånvaro får såväl muntlig som skriftlig kommunikation om vad detta kan leda till. Skriftlig kommunikation är viktigt även för dokumentationen av ärendet.
- Tydliggöra rutinen vid brott mot folkhögskolans drogpolicy, så att det blir lättare att förstå vilka åtgärder som kan vidtas.
- Revidera den studeranderättsliga standarden, på hemsidan och i de övriga former som den kommuniceras till deltagarna. Involvera gärna studeranderådet i detta arbete.

Detta yttrande har beslutats av Christian Edling (ordförande), Ylva Bryngelsson (RIO), Nanna Nilsson (SKR) samt Tor Rotmark (studeranderepresentant). Föredragande har varit Ingela Johansson (Folkbildningsrådet).

För Folkhögskolornas studeranderättsliga råd

Christian Edling

Ingela Johansson